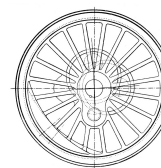

WERKGROEP SPOORWEGGESCHIEDENIS
GROUPE DE TRAVAIL D'HISTOIRE
FERROVIAIRE

FRANSTALIGE EN NEDERLANDSTALIGE
WOORDENLIJST VAN STOOMLOCOMOTIEFTERMEN

- 1ste lijst: Frans - Nederlands (alfabetisch geklasseerd per thema)

indeling conform de thema's in het hoofdstuk "La locomotive à vapeur" in het boek "Vapeur en Belgique - Tome I" van Phil Dambly, Uitg. Ediblanchart, Brussel, 1989

- 2de lijst: Frans - Nederlands (volledige alfabetische lijst)

- 3de lijst: Nederlands - Frans (volledige alfabetische lijst)

GLOSSAIRE EN LANGUE FRANCAISE ET NEERLANDAISE
DES TERMES RELATIVES A LA LOCOMOTIVE A VAPEUR

- 1ère liste: Français - Néerlandais (classification alphabétique par thème)

classification thématique conforme aux thèmes traités dans le chapitre "La locomotive à vapeur" du livre "Vapeur en Belgique - Tome I" de Phil Dambly, Ed. Ediblanchart, Bruxelles, 1989

- 2ème liste: Français - Néerlandais (liste alphabétique complète)

- 3ème liste: Néerlandais - Français (liste alphabétique complète)

1ste lijst / 1ère liste	2de lijst / 2ème liste	3de lijst / 3ème liste
blz. / page 6	blz. / page 18	blz. / page 28

**ENKELE OPMERKINGEN INZAKE DE NEDERLANDSE VERTALING VAN
HET BOEK "VAPEUR EN BELGIQUE" VAN PHIL DAMBLY
(UITG. EDIBLANCHART) EN DE SAMENSTELLING VAN EEN
WOORDENLIJST VAN STOOMLOCOMOTIEFTERMEN**

Bij het verschijnen van het boek "Vapeur en Belgique - Tome I" van Phil Dambly in 1989 kondigde de uitgever (Uitg. Ediblanchart) aan dat een Nederlandstalige versie van het boek vrij snel zou volgen. Op dit ogenblik (voorjaar 2001) is het boek echter nog steeds niet in het Nederlands verschenen, terwijl in 1994 wel een tweede Franstalig deel (Tome II) van het boek gepubliceerd werd.

Op de eerste plaats bleek het al niet zo eenvoudig om iemand te vinden die bereid - en bekwaam - was om het enorme vertaalwerk op zich te nemen. Het betrof inderdaad een erg zware opgave: het eerste deel van het boek telt b.v. weliswaar "slechts" 243 blz., maar dit vertegenwoordigt (zonder illustraties) meer dan 500 blz. uitgetypte tekst in een normaal lettertype ! Uiteindelijk werd een technisch vertaalbureau met de opdracht belast om het eerste deel in het Nederlands te vertalen.

Het vertaalbureau bleek echter heel wat moeilijkheden te ondervinden met het vertalen van termen en uitdrukkingen uit het (Belgische) stoomtijdperk. De hedendaagse technische woordenboeken en gespecialiseerde naslagwerken waarover het vertaalbureau beschikte, bleken meestal van weinig nut. Nadat enkele hoofdstukken met veel moeite vertaald waren, vroeg de uitgever mij of ik bereid was deze eerste teksten "even na te lezen" en of ik de vertaler behulpzaam kon zijn bij het vertalen van "enkele" typische stoomlocomotieftermen. Uiteindelijk heb ik de gehele Nederlandse vertaling van het "Tome I", hoofdstuk per hoofdstuk, nagekeken en het vertaalbureau honderden aanpassingen en verbeteringen gesuggereerd. Dat dit correctiewerk heel wat tijd gevegd heeft, zal eenieder allicht begrijpen...

De bij de NMBS gebruikte Nederlandse stoomlocomotieftermen waren in vele gevallen ontleend aan het Frans. Soms werden Nederlandse termen gebruikt die letterlijk uit het Frans vertaald waren (b.v. "de hemel van de vuurhaard") of werden Franse termen in het gewone spraakgebruik opgenomen (b.v. "een bielle"). In België werden anderzijds ook correcte Nederlandse termen gebruikt die in Nederland onbekend waren (b.v. "het rookscherp"). Er bestond m.a.w. een eigen Vlaams spoorweg- en stoomlocomotief-jargon.

Op verzoek van de uitgever, werden alle opgezochte stoomlocomotieftermen in een woordenlijst samengebracht, die als bijlage bij het Deel I van de nederlandstalige versie van het boek van Phil Dambly zou afgedrukt worden.

Tot nu toe werd echter nog steeds geen definitieve beslissing genomen om het boek ook in het Nederlands te publiceren. Aangezien deze beslissing op dit ogenblik (voorjaar 2001) verderaf lijkt dan ooit en het resultaat van het onderzoek aldus dreigde verloren te gaan, hebben wij beslist de woordenlijst onder de vorm van een kleine brochure te verspreiden. Wij hopen dat de geïnteresseerden er hun voordeel mee zullen kunnen doen.

Voor het samenstellen van deze woordenlijst heb ik gebruik gemaakt van de zestalige woordenlijst "Lexique général des termes ferroviaires" (uitg. UIC, Karlsruhe, 1975), de naslagwerken "De locomotief, hare samenstelling en behandeling" (door G.J. Harterink en M.W.

Mook, Amsterdam/Antwerpen, 1906), resp. "De gids voor locomotief-machinisten en stokers" (door H.Y. Gatsonides et P. Labrijn, Leiden, 1907), de door de NMBS (voor en na de tweede wereldoorlog) opgestelde nederlandsstalige cursussen over de technologie van de stoomlocomotief en enkele technische woordenboeken.

In zeer veel gevallen heb ik ook een beroep moeten doen op de documentatie of de kennis van anderen (voornamelijk leden van de "Werkgroep Spoorweggeschiedenis" en oud-machinisten), om bepaalde vertaalproblemen op te lossen.

In de **eerste lijst** zijn ong. 350 termen gerangschikt volgens de thema's in het hoofdstuk "La locomotive à vapeur" van het "Tome I" van het boek van Phil Dambly. In de linkse kolom zijn de Franse termen opgenomen, in de tweede kolom de overeenstemmende Nederlandse termen die (volgens ondergetekende) bij voorkeur gebruikt worden, en in de derde kolom zijn een aantal Nederlandse synoniemen opgenomen.

De **tweede lijst** is een doorlopende alfabetische lijst van alle 350 termen in het Frans, met vermelding van de Nederlandse vertaling.

De **derde lijst** is een doorlopende alfabetische lijst van de termen in het Nederlands, met vermelding van de Franse vertaling.

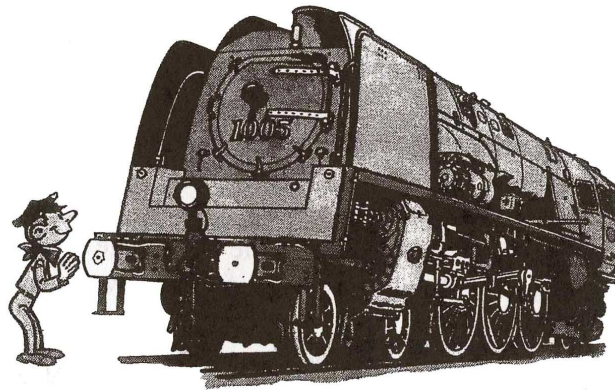
De typisch Belgische termen zijn aangeduid met een "(B)".

Ongetwijfeld zullen er nog fouten en hiaten in deze woordenlijst voorkomen. Lezers die suggesties voor verbeteringen of toevoegingen wensen ter kennis te brengen, kunnen contact opnemen met ondergetekende !

Kontich, 27 januari 2001

Jef Van Olmen, Secretaris van de "Werkgroep Spoorweggeschiedenis",
Holle Eikaard 45, 2550 Kontich.

Dit werkje wordt opgedragen aan Phil Dambly, die overleed op 3 september 1999.

Tekeningen type 1 en type 12: Phil Dambly (in "Het Spoor" van maart 1959).

QUELQUES OBSERVATIONS RELATIVES A LA TRADUCTION EN NEERLANDAIS DU LIVRE "VAPEUR EN BELGIQUE" DE PHIL DAMBLY (ED. EDIBLANCHART) ET A LA COMPOSITION D'UN GLOSSAIRE DES TERMES SE RAPPORTANT A LA LOCOMOTIVE A VAPEUR

A la parution, en 1989, du livre "Vapeur en Belgique - Tome I" de Phil Dambly, l'éditeur (Ed. Ediblanchart) annonçait qu'une version néerlandaise du livre suivrait assez rapidement. A ce moment (janvier 2000) le livre n'a pas encore paru en néerlandais, quoiqu'en 1999 le Tome II était publié en français.

D'emblée il apparut qu'il ne serait pas si simple de trouver quelqu'un qui serait disposé - et capable - de se charger de cet énorme travail de traduction. Cela constituait en effet une tâche très lourde: le Tome I compte par. ex. 243 pages, mais ceci représente (sans les illustrations) plus de 500 pages de texte dactylographié en caractères normaux... En fin de compte un bureau de traduction technique fut chargé de la traduction en néerlandais du premier Tome.

Toutefois, il sembla que le bureau de traduction rencontra pas mal de difficultés quant à la traduction de termes et expressions de la période vapeur belge. Les dictionnaires techniques actuels et les oeuvres de référence spécialisés dont disposait le bureau de traduction semblaient en général de peu d'utilité. Après la laborieuse traduction de quelques chapitres, l'éditeur me demanda si j'étais disposé à "jeter un coup d'oeil" sur les premiers textes et si je pouvais apporter mon aide pour la traduction de "quelques" termes typiques de la loco à vapeur. A la longue, j'ai parcouru l'entièreté de la traduction néerlandaise du Tome I, chapitre après chapitre, et j'ai suggéré au bureau de traduction des centaines d'adaptations et de corrections. Chacun comprendra aisément que ce travail de correction a nécessité pas mal de temps.

A la SNCB les termes en langue néerlandaise concernant la locomotive à vapeur étaient dans beaucoup de cas empruntés au français. Parfois des termes en néerlandais étaient littéralement traduits du français ou simplement repris en français (par ex. "une bielle"). D'autre part, certains termes - corrects - néerlandais, utilisés en Belgique, sont inconnus aux Pays-Bas. Il existait aussi un propre jargon flamand concernant les chemins de fer et les locomotives à vapeur.

A la demande de l'éditeur, tous les termes recherchés se rapportant à la locomotive à vapeur furent rassemblés dans un glossaire qui aurait été reproduit comme annexe au Tome I de la version néerlandaise du livre de Phil Dambly.

Jusqu'à présent, aucune décision n'a encore été prise quant à la publication du livre en néerlandais. Vu que pour le moment (janvier 2001) cette décision semble plus éloignée que jamais et que le résultat de ce travail de recherche est menacé d'être perdu, nous avons décidé de diffuser le glossaire sous la forme d'une petite brochure. Nous espérons que les intéressés en tireront profit.

Pour la composition de ce glossaire, j'ai utilisé le lexique en six langues "Lexique général des termes ferroviaires" (Ed. UIC, Karlsruhe, 1975), l'ouvrage "De locomotief, hare samenstelling en behandeling" (La locomotive, sa composition et sa conduite) par G.J. Harterink en M.W. Mook (Amsterdam/Anvers, 1906), l'ouvrage "De gids voor locomotief-machinisten en stokers" (Le guide des machinistes et chauffeurs de locomotives) par H.Y. Gatsonides et P. Labrijn (Leiden, 1907), les cours en néerlandais concernant la locomotive à vapeur rédigés par la SNCB avant et après la seconde guerre mondiale, et quelques dictionnaires techniques.

Dans de très nombreux cas, j'ai aussi dû faire appel à la documentation ou aux connaissances d'autres personnes, notamment des membres du "Groupe de Travail d'Histoire Ferroviaire" et des anciens machinistes, afin de résoudre certains problèmes de traduction.

Dans la **première liste** sont classés environ 350 termes suivant les thèmes du chapitre "La locomotive à vapeur" du Tome I du livre de Phil Dambly. Dans la colonne de gauche sont repris les termes français, dans la deuxième colonne sont repris les termes néerlandais correspondants qui (selon le soussigné) sont utilisés de préférence et dans la troisième colonne on retrouve certains synonymes en néerlandais.

La **deuxième liste** est une liste alphabétique ininterrompue de tous les 350 termes en français avec indication de la traduction en néerlandais.

La **troisième liste** est une liste alphabétique ininterrompue des termes en néerlandais avec leur traduction en français.

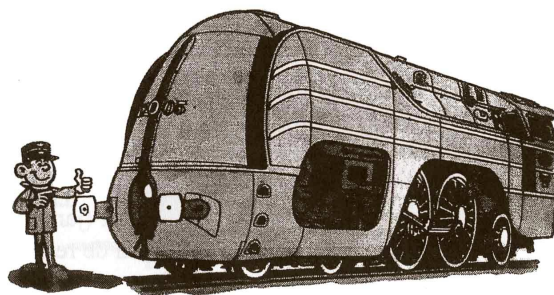
Les termes typiquement belges sont indiqués par la lettre "B".

Sans aucun doute, des erreurs et des omissions apparaîtront-elles dans ce glossaire. Les lecteurs qui désirent apporter des suggestions, des corrections ou des ajoutes peuvent prendre contact avec le soussigné !

Kontich, le 27 janvier 2001

Jef Van Olmen, Secrétaire du "Groupe de Travail d'Histoire Ferroviaire",
Holle Eikaard 45, 2550 Kontich.

Cette brochure est publiée en hommage à Phil Dambly, décédé le 3 septembre 1999.

Dessins type 1 et type 12: Phil Dambly (dans "Le Rail" de mars 1959).

Première liste: FRANCAIS - NEERLANDAIS (par thème)
Eerste lijst: FRANS - NEDERLANDS (per thema)

FRANCAIS	NEDERLANDS	NEDERLANDS (synoniemen)

A. FOYER, BOITE A FEU, COMBUSTIBLE (pages 12 -17, Vap. en Belg., Tome 1)
VUURHAARD, VUURKIST, BRANDSTOF (blz. 12 - 17, Vap. en Belg., Tome 1)

Agrafe, bride de renfort	Klampanker	
Arracher le feu	Het vuur uitwerpen	Het vuur trekken (B)
Barreau de grille	Roosterstaaf	Roosterijzer
Boîte à feu	Vuurkist	Buitenvuurkist, vuurkistmantel
Briquette	Briket	
Cendres	As	Sintels
Cendrier	Asbak	
Chambre de combustion	Verbrandingskamer	
Charbon criblé	Gezeefde kolen	Zeefkolen (B)
Charbon menu	Gruiskolen (B)	Stofkool, fijne kool
Charger le foyer, enfourner le combustible	Vuurhaard laden	Kolen opscheppen (B), kolen op de haard scheppen, stoken
Ciel du foyer	Hemelplaat van de vuurhaard (B)	Hemel (B), topplaat van de vuurkist
Clapet d'admission d'air (du cendrier)	Luchtklep (van de asbak)	
Coke	Cokes	
Coup de feu	Vuurterugslag	
Éclaircir la grille, nettoyer le feu	Ophelderen van het vuur	
Élément de grille	Roosterelement	
Entretoise	Steunbout	
Foyer	Vuurhaard (B)	Binnenvuurkist
Foyer débordant	Overstekende vuurhaard	
Foyer mi-profond	Halfdiepe vuurhaard	
Foyer plat	Ondiepe vuurhaard	
Foyer profond	Diepe vuurhaard	
Foyer rentrant	Inspringende vuurhaard	Vernauwde vuurhaard
Gaz de combustion	Verbrandingsgas	
Grille	Rooster	
Grille à secousses	Schudrooster	
Jette-feu	Klaprooster (B)	Valrooster
Ouverture du foyer	Opening van de vuurhaard	Vuurmond
Porte de foyer	Deur van de vuurhaard	Vuurdeur, stookdeur (B)
Sommier	Steunbalk	
Stoker, chargeur mécanique	Mechanische stookinrichting	
Thermosiphon, tube bouilleur	Kookbuis	Thermosifon, waterpijp
Tirant de ciel	Hemelanker	Hemelbout
Tirant de dilatation	Uitzettingshemel-anker	
Tirant longitudinal	Langsanker	
Tirant transversal	Dwarsanker	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Voûte (en briques réfractaires)	Vuurbrug (in vuurvaste steen)	

B. CHAUDIERE (pages 17 -19, Vap. en Belg., Tome 1) KETEL (blz. 17 - 19, Vap. en Belg., Tome 1)

Axe de la chaudière	Lengteas van de stoomketel	
Calotte du dôme	Domdeksel	
Chaudière	Stoomketel	
Chaudière tubulaire	Vlampijpketel	
Corps cylindrique	Langsketel	Cilindrische ketel, ronde ketel
Couvre-joint, rivure	Klinknaad	Strip, stripnaad
Dôme	Stoomdom	Dom
Entartrage de la chaudière	Ketelsteenafzetting	
Enveloppe de la chaudière	Ketelmantel	Ketelbekleding
Faisceau tubulaire	Pijpenbundel	
Incrustations	Ketelsteen	
Plaque tubulaire	Pijpenplaat	
Selle de raccordement, tôle selle	Zadelplaat	
Surface de chauffe	Verwarmend oppervlak	Verwarmd oppervlak, verwarmingsoppervlak (B)
Timbre	Maximaal toelaatbare druk	Maximale keteldruk, zegeldruk
Tube à fumée	Vlampijp	
Tubulure	Buizenstel	
Vaporisation, évaporation	Stoomvorming	Verdamping
Virole	Ketelring	Ketelsegment
Virole tronconique	Conische ketelring	

C. BOITE A FUMEE (page 19, Vap. en Belg., Tome 1) ROOKKAST (blz. 19, Vap. en Belg., Tome 1)

Boîte à fumée	Rookkast	
Colonne d'échappement	Uitlaatpijp	Exhaustpijp
Contre-porte (de la porte de boîte à fumée)	Tegendeur (van de rookkastdeur)	Brandplaat, schermplaat (van de rookkastdeur)
Échappement	Uitlaat	Exhaust
Fraisil, suie, escarbilles	Vliegas	
Pare-étincelles, grille à flammèches	Vonkenvanger	
Porte de boîte à fumée	Rookkastdeur	
Rampe de soufflage du fraisil	Blaasstuk voor vliegas	
Trémie de vidange	Vergaarbak voor vliegas	Askoker
Tuyau d'arrosage	Besproeier	
Tuyère d'échappement	Uitlaatopening	Exhaustopening

D. APPAREILS D'ALIMENTATION (pages 19 -22, Vap. en Belg., Tome 1)
VOEDINGSTOESTELLEN (blz. 19 - 22, Vap. en Belg., Tome 1)

Chambre de mélange	Mengkamer	
Conduite de refoulement	Opdrukleiding	Persleiding
Conduite de vapeur d'échappement	Aanvoerleiding van afgewerkte stoom	
Conduite de vapeur vive auxiliaire	Leiding voor (verse) hulpstoom	
Conduite de vapeur vive supplémentaire	Leiding voor supplémentaire (verse) stoom	
Cône de mélange	Mengkegel	
Cône divergent	Drukkegel	
Cône mobile	Beweegbare kegel	
Déshuileur	Olie-afscheider	
Eau réchauffée	Voorverwarmd water	
Injecteur	Injector	Injecteur, inspuiter (B)
Injecteur à vapeur d'échappement	Injector met afgewerkte stoom	Exhaustinjecteur
Injecteur aspirant	Zuigende injector	
Injecteur en charge, injecteur non aspirant	Niet-zuigende injector	Ondergelopen injector
Pompe à piston	Zuigerpomp	
Pompe centrifuge	Centrifugaalpomp	
Pompe d'alimentation	Voedingspomp	
Réchauffeur	Voorverwarmer	Voorwarmer
Réchauffeur par mélange	Mengvoorverwarmer	
Réchauffeur par surface	Oppervlaktevoorverwarmer	Contactvoorverwarmer
Régulateur de niveau d'eau	Waterpeilregelaar	
Robinet d'eau	Waterkraan	Waterkolom
Soupape de retenue, clapet de retenue	Terugslagklep	Sluitklep
Tuyau de trop-plein	Overlooppijp	Morsleiding
Tuyère (de l'injecteur)	Stoomkegel	Spuitstuk (van de injector)
Valve de vapeur d'échappement	Klep voor afgewerkte stoom	
Vapeur d'échappement	Afgewerkte stoom	Uitlaatstoom (B)

**E. APPAREILS DE SURETE (pages 22 -23, Vap. en Belg., Tome 1)
VEILIGHEIDSTOESTELLEN (blz. 22 en 23, Vap. en Belg., Tome 1)**

Bouchon fusible	Smeltstop	Loodnagel (B), veiligheidsplug
Indicateur de niveau d'eau	Peilglas	Waterpeilglas
Manomètre	Manometer	
Silencieux (de soupape de sûreté)	Geluidsdemper (van de veiligheidsklep)	
Soupape de sûreté	Veiligheidsklep	

**F. SURCHAUFFEUR (pages 23 - 24, Vap. en Belg., Tome 1)
OVERVERHITTER (blz. 23 - 24, Vap. en Belg., Tome 1)**

Collecteur	Collector	Oververhitterkast
Coude, boucle de retour (de tube surchauffeur)	Verbindingselleboog (van oververhitterpijp)	Kniestuk (van oververhitterpijp)
Élément de surchauffeur, tube surchauffeur	Oververhittings- element	Oververhitterpijp
Surchauffe	Oververhitting	
Surchauffeur	Oververhitter	
Vapeur saturée	Verzadigde stoom	
Vapeur surchauffée	Oververhitte stoom	

**G. PRISE DE VAPEUR (pages 24 - 25, Vap. en Belg., Tome 1)
STOOMAFNAME (blz. 24 - 25, Vap. en Belg., Tome 1)**

Levier de commande du modérateur	Hefboom voor de bediening van de regelaar	Regulateursleutel, regulateurhandel
Modérateur	Moderator (B)	
Modérateur à soupape équilibrée	Regelaar met uitgebalanceerde klep	Regelaar met ontlaste klep, reguleur met evenwichtsklep
Modérateur à tiroir	Schuifregelaar	
Prise de vapeur	Stoomafname	
Régulateur, modérateur	Regelaar	Stoomregelaar, reguleur, moderator (B)
Tête de modérateur	Regelaarkop	Moderatorokop (B), reguleurkop

**H. DISTRIBUTION DE LA VAPEUR (pages 25 -29, Vap. en Belg., Tome 1)
STOOMVERDELING (blz. 25 - 29, Vap. en Belg., Tome 1)**

Admission (de la vapeur)	Inlaat	Stoominlaat, stoomtoevoer
Arbre à cames	Nokkenas	
Avance à l'admission, admission anticipée	Voorinlaat	
Barre de relevage	Bedieningsstang van de schaarbeweging	(Gang)handelstang

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Barre d'excentrique	Excentriekstang	
Bielle de commande de coulisse	Schaarstang	Drijfstang van de schaar
Bielle de commande du tiroir	Bedieningsstang van de schuif	Stoomschuifstang
Bielle de commande du levier d'avance	Bedieningsstangetje van de voorloophefboom	
Bielle de relevage	Oplichtingsstangetje van de schaarbeweging	
Came	Nok	
Chapelle de distribution, fourreau de distribution, boîte à tiroir	Stoomverdeelkamer	Stoomkast, stoomschuifkast, stoomkamer
Compression (de la vapeur)	Samendrukking (van de stoom)	Compressie (van de stoom)
Coulisse	Schaar	Segment
Coulisseau	Schaarblokje	Segmentblokje
Course du tiroir	Slag van de schuif	Schuifslag
Degré d'admission	Vullingsgraad	
Détente variable	Variabele uitzetting	Variabele expansie, regelbare uitzetting (B)
Détente, expansion (de la vapeur)	Uitzetting (van de stoom)	Expansie (van de stoom)
Distributeur	Stoomverdeler	Verdeler
Distribution (de la vapeur)	Stoomverdeling	Stoomschuifbeweging
Distribution par soupapes	Stoomverdeling met kleppen	
Échappement anticipé	Vooruitlaat	
Espace nuisible	Dode ruimte	Schadelijke ruimte
Étrangler la vapeur, laminer la vapeur	Smoren van de stoom	Knijpen van de stoom, verminderen van de stoomafname
Glace du tiroir, table de distribution	Schuifspiegel	Glijvlak van de schuif, verdeeltafel
Levier d'avance	Voorloophefboom	Slingerhefboom
Levier de relevage	Hefboom van de schaarbeweging	
Lumière, canal d'admission de la vapeur	Stoompoort	Inlaatpoort, inlaatopening
Pleine pression	Volle druk	
Point mort	Dood punt	
Recouvrement du tiroir	Overlapping van de stoomschuif	Overlap (toevoerlap, afvoerlap) van de schuif
Renversement de la marche	Omkeren van de rijrichting	Omschakelen van voorop achteruit
Support du pivot de coulisse	Schaarstoel	
Tiroir	Schuif	Stoomschuif
Tiroir à canal	Kanaalschuif	
Tiroir cylindrique	Cilindrische schuif	Verdeelzuiger, zuigerschuif, bosschuif
Tiroir plan	Platte schuif (B)	Bakschuif

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Tiroir plan équilibré	Platte geëquilibreerde schuif	Ontlaste platte schuif

**I. MOTEUR (pages 29 -31, Vap. en Belg., Tome 1)
MOTOR (blz. 29 - 31, Vap. en Belg., Tome 1)**

Balancier horizontal	Horizontale slinger	
Compoundage	Compoundwerking	
Machine à double expansion	Machine met dubbele uitzetting	Machine met dubbele expansie
Machine à simple expansion	Machine met enkelvoudige uitzetting	Machine met enkelvoudige expansie
Machine compound	Compoundmachine	
Rocking shaft	Rocking shaft	

**J. CYLINDRES (pages 31 - 32, Vap. en Belg., Tome 1)
CILINDERS (blz. 31 - 32, Vap. en Belg., Tome 1)**

Boîte à bourrage	Pakkingbus	
Bourrage	Pakking	
Buselure	Bus	Busje
Condensation (de la vapeur)	Condensatie (van de stoom)	
Conduit d'équilibre, conduit de compensation, by-pass	Evenwichtsleiding	By-pass
Contre-vapeur	Tegenstoom	
Cylindre	Cilinder	
Cylindre à basse pression, cylindre BP	Lagedrukcilinder	LD-cilinder
Cylindre à haute pression, cylindre HP	Hogedrukcilinder	HD-cilinder
Diaphragme de sûreté	Veiligheidsdiafragma	Breekplaat
Fond du cylindre, couvercle de cylindre	Cilinderbodem	Cilinderdeksel
Grippage du cylindre	Vastlopen van de cilinder	
Guide	Leibus	
Manchon	Huls	
Purgeur, robinet purgeur	Spuier (B)	Spuikraan, cilinderkraan
Reniflard, soupape de rentrée d'air	Snuifklep	Luchtzuigklep
Soupape de coup d'eau	Waterslagklep	Waterstootklep
Soupape de sûreté (de cylindre)	Veiligheidsklep (van de cilinder)	
Tuyau de décharge	Stoomafvoerpijp	Blaaspijp
Tuyau de livraison	Stoomaanvoerpijp	Stoomtoevoerpijp, inlaatstoompijp

**K. PISTONS ET BIELLES, EQUILIBRAGE (pages 32 -35, Vap. en Belg., Tome 1)
ZUIGERS EN STANGEN, EQUILIBRERING (blz. 32 - 35, Vap. en Belg., Tome 1)**

Bielle	Stang	
Bielle d'accouplement	Koppelstang	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Bielle motrice	Drijfstang	
Cage (de bielle)	Kooi (van een stang)	
Cercle de piston	Zuigerring	
Contre-manivelle	Contrakruk	
Contre-tige	Tegenstang	
Corps de piston	Zuigerlichaam	
Course du piston	Zuigerslag	
Crosse	Kruiskop	Kruishoofd
Crosse à deux guides	Kruiskop met dubbele leibaan	
Crosse à guide unique	Kruiskop met enkelvoudige leibaan	
Embiellage	Stangenstelsel	
Excentrique	Excentriek	
Fourreau de contre-tige	Leibus van de tegenstang	
Grosse tête (de bielle)	Grote drijfstangkop	Grote eind van de drijfstang
Guide, glissière (de crosse)	Leibaan (van de kruiskop)	Geleiding, leiders (van de kruiskop)
Manivelle	Kruk	
Manivelle d'accouplement	Koppelkruk	
Manivelle motrice	Drijfkrak	
Mouvement de lacet, effet de lacet	Vetergang	Slingerende beweging, slingerbeweging
Mouvement de recul, effet de recul	Teruggaande beweging	Rukkende beweging, rukbeweging
Petite tête de bielle, pied de bielle	Kleine drijfstangkop	Kleine eind van de drijfstang, drijfstangvoet
Piston	Zuiger	
Pivot de crosse	Kruiskopspil	
Poulie d'excentrique	Excentriekschijf	
Tige de piston	Zuigerstang	
Tige du tiroir	Schuifstang	
Tourillon, bouton de manivelle	Kruktap	Krukpen

**L. ECHAPPEMENT, CHEMINEE (pages 36 -39, Vap. en Belg., Tome 1)
UITLAAT, SCHOORSTEEN (blz. 36 - 39, Vap. en Belg., Tome 1)**

Chapiteau de cheminée	Schoorsteenkroon	Schoorsteenrand, schoorsteenhoed
Cheminée	Schoorsteen	Schouw (B)
Contre-pression	Tegendruk	
Dépression	Onderdruk	
Échappement	Uitlaat (pijp)	Exhaust (pijp)
Échappement à petticoats	Petticoat-uitlaat	
Échappement à tuyère multiple	Uitlaat met meervoudige uitlaatpijp	
Échappement double	Dubbele uitlaat	
Échappement variable	Variabele uitlaat	Verstelbare uitlaat, regelbare uitlaat
Étouffoir d'échappement, capuchon de cheminée	Schoorsteendemper	Schoorsteenkap
Jet de vapeur	Stoomstraal	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Tirage	Trek	
Visière	Windvanger	

M. ACCESSOIRES (pages 39 - 41, Vap. en Belg., Tome 1)
TOEBEHOREN (blz. 39 - 41, Vap. en Belg., Tome 1)

Abri	Machinistenhuis	
Abri à baies latérales vitrées	Machinistenhuis met zijvensters	
Abri à lanterneau	Machinistenhuis met dakkap	
Autoclave	Zelfsluitende klep	Zelfsluitend deksel, zelfsluiter
Auvent	Luifel	
Bouche de lavage	Wasmond	
Clapet de vidange, vanne d'extraction des boues	Ruimkraan (B)	Ruimklep, spuikraan, afblaaskraan
Couvre-roue	Wielkast	
Distributeur de sable	Zandstrooier	
Écran à lunettes	Scherf met ronde kijkvensters	
Écran pare-fumée, déflecteur	Windleiplaat	Rookkeerplaat, rookscherf (B)
Graisser	Smeerder (B)	Smeerpot
Graisser à mèche	Smeerpot met zachte wiek	Wieksmeerder
Graisser mécanique	Smeerinrichting	Smeertoestel, oliepompe
Lisse	Reling	
Pompe à air	Luchtpompe	
Rabattement des fumées	Neerslaan van de rook	
Ramoneur de tubes	Vlampijpdoorblazer	Pijpenblazer
Sablière	Zandkist	Zandbak
Sifflet	Stoomfluit	Fluit
Souffleur	Blazer	Aanjager
Tablier	Voetplaat	
Tuyau de descente du sable	Zandstrooi pijp	
Vanne d'arrosage du charbon	Besproeier (van de kolen)	Kraan voor het besproeien (natspuiten) van de kolen

N. CHASSIS (pages 41 - 42, Vap. en Belg., Tome 1)
RAAM (blz. 41 - 42, Vap. en Belg., Tome 1)

Berceau de boîte à fumée	Wieg van de rookkast	Draagstuk van de rookkast
Caisson d'attelage	Trekkast	
Châssis	Raam	Draagraam, frame, freem, chassis
Châssis en barres	Staaframe	Stavenframe
Châssis en tôle	Plaatframe	Platenframe
Entretoise de longeron	Dwarsstuk	Dwarsbalk

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Longeron	Langsligger	Langsbalk, langsdrager
Traverse de tête	Kopbalk (B)	Voorste dwarsbalk, voorste bufferbalk

**O. SUSPENSION (page 42, Vap. en Belg., Tome 1)
OPHANGING (blz. 42, Vap. en Belg., Tome 1)**

Balancier de suspension	Balanshefboom	Evenwichtshefboom van de ophanging
Cavalier	Juk	Draagjuk
Collier de serrage (d'un ressort)	Klemband (van veer)	Beugel, strop (van veer)
Menotte (de ressort)	Veerschakel	
Ressort à lames	Bladveer	
Ressort en hélice, ressort hélicoïdal	Schroefveer	
Support de ressort	Veerhanger	
Suspension	Ophanging	Veerophanging

**P. ESSIEUX, ROUES ET BOITES (pages 42 -43, Vap. en Belg., Tome 1)
ASSEN, WIELEN, ASPOTTEN (blz. 42 - 43, Vap. en Belg., Tome 1)**

Adhérence	Adhesie	Wrijvingsweerstand
Bandage de roue	Wielband	
Boîte à coussinets	Glijlagerpot	
Boîte à huile	Oliebus	Oliepot
Boîte d'essieu	Aspot	Draagpot
Boîte d'essieu à rouleaux	Rollageraspot	
Boudin, bourrelet	Flens	Wielflens, krans
Charge par essieu	Asdruk	Asbelasting
Coin de rattrapage	Bijstelspie	Stelspie, regelspie (B)
Contrepoids	Tegengewicht	
Corps de roue, centre de roue	Wiellichaam	Binnenwiel
Coussinet	Kussen	Draagmetaal
Empattement	Radstand	
Essieu	As	
Essieu coudé	Krukas	
Essieu couplé	Gekoppelde as	Koppelas
Essieu moteur	Drijf-as	
Essieu porteur	Draag-as	
Frette	Band	
Fusée, tourillon	Astap	Spil
Jante	Velg	
Moyeu	Naaf	
Palette (d'essieu coudé)	Krukwang	
Palier	Kussenblok	
Patiner	Doorslaan	Slippen
Plaque de garde, guide (de boîte d'essieu)	Scheenplaat	Asplaat, aspotgeleider, wielasgeleiding, scheen, scheenstuk (B)
Poids adhérent	Adhesiegewicht	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Profil de bandage	Wielbandprofiel	
Rayon	Spaak	
Sous-garde (de guides de boîte d'essieu)	Sluitstuk (van scheenplaten)	Scheenverbindingsstuk
Train de roues	Wielstel	

**Q. CIRCULATION EN COURBE (pages 43 -48, Vap. en Belg., Tome 1)
RIJDEN IN BOCHTEN (blz. 43 - 48, Vap. en Belg., Tome 1)**

Bissel	Bissel	Eenassig draaistel
Bogie	Draaistel	Bogie
Bogie-bissel	Bisseldraaistel	
Boîte radiale	Radiale aspot	Radiaalbus
Crapaudine	Draaikom	Taatspot
Dispositif de rappel, mécanisme de rappel	Terugstelinrichting	Terugroepingsinrichting (B)
Essieu radial	Radiaalass	
Locomotive articulée	Gelede locomotief	
Osselet	Draagblokje	
Patin	Glijblok	Schuifstuk
Pivot de bogie	Spil van het draaistel	Draaispil, draaipen

**R. TENDER, ORGANES DE CHOC ET DE TRACTION, FREINS (°) (p. 48 - 51, V. en B., Tome 1)
TENDER, STOOT- EN TREKINRICHTING, REMMEN (°) (blz. 48 - 51, Vap. en Belg., Tome 1)**

Attelage	Koppeling	
Barre d'attelage principale	Hoofdkoppelstang	Centrale koppelstaaf, hoofdkoppelijzer
Barre de sûreté	Veiligheidsstang	Veiligheidsstaaf
Barre de traction	Trekstang	Koppelstang, koppelijzer
Boisseau de tampon	Bufferhuls	
Butoir, butée	Stootbok	Stootjuk
Conduite de chauffage continue	Doorgaande verwarmingsleiding	
Conduite de frein	Remleiding	
Crépine, tamis	Filter	
Crochet	Haak	Trekhaak
Frein à sabots	Blokkenrem	
Frein automatique	Automatische rem	
Frein continu	Doorgaande rem	
Frein de voie	Railrem	
Frein direct à air comprimé	Direct werkende luchtdrukrem	Rechtstreekse rem
Organe de choc et de traction	Stoot- en trekkinrichting	Stoot- en trekwerk
Soute à charbon	Kolenruimte (B)	Kolenbak, kolenbunker
Soute à eau	Waterbak	Waterreservoir
Tampon	Buffer	
Tender	Tender	
Traverse d'attelage	Bufferbalk	
Trémie à charbon	Kolentrichter	Laadtrecter
Trou d'homme	Mangat	

(°) De remmen worden in detail besproken in Tome II van het boek "Vapeur en Belgique".

(°) Les freins sont traités dans le Tome II du livre "Vapeur en Belgique".

S. STYLE ET DECORATION, LIVREES, DIMENSIONS (pages 59 - 66, Vap. en Belg., Tome 1)
STIJL EN VERSIERING, SCHILDERING, AFMETINGEN (blz. 59 - 66, Vap. en Belg., Tome 1)

Abréviation télégraphique	Telegrafische afkorting	
Carénage	Stroomlijnbekleding	Gestroomlijnde bekleding
Écartement	Spoorwijdte	Spoorbreedte (B)
Gabarit d'espace libre	Profiel van vrije ruimte	Vrij ruimteprofiel (B)
Hauteur à la cheminée	Hoogte (tot) aan de top van de schoorsteen	
Largeur hors tablier	Breedte aan de voetplaat	
Livrée	Schildering	Beschildering, livrei
Plaque de propriété	Eigendomsplaat	
Plaque d'immatriculation	Nummerplaat	
Plaque en laiton	Plaat in messing	
Plaque en maillechort	Plaat in nieuwzilver	

T. DEPOT, ATELIER, PERSONNEL (pages 64 - 72, Vap. en Belg., Tome 1)
DEPOT, WERKPLAATS, PERSONEEL (blz. 64 - 72, Vap. en Belg., Tome 1)

Atelier	Werkplaats	
Chauffeur	Stoker	
Cheminot	Spoorman	Spoorwegman
Dépôt	Depot	Locomotievendepot, stelplaats (B)
Dépôt d'attache	Eigenaarsdepot	Thuisdepot
Épurateur d'eau	Waterzuiveringsinstallatie	
Mécanicien	Machinist	
Personnel titulaire (d'une locomotive)	Titularissen van een locomotief (B)	Vast personeel (van een locomotief)
Pont tournant	Draaischijf	
Remise	Loods	Locomotiefloods
Station-abri	Aanhorigheid (van een depot) (B)	Schuilplaats

U. CLASSIFICATION, PUISSANCE, CARRIERE (pages 67 -72, Vap. en Belg., Tome 1)
CLASSIFICATIE, VERMOGEN, LOOPBAAN (blz. 67 - 72, Vap. en Belg., Tome 1)

Charge limite du train	Maximale tonnenlast	Maximale last, maximum treingewicht, maximum belasting
Charge remorquée	Vervoerde tonnenlast	Gesleepte last, vervoerd gewicht
Disposition d'essieux, combinaison d'essieux	Asindeling	Asopstelling, assenvolgorde
Effort de traction	Trekkkracht	
Grand entretien	Groot onderhoud	
Grande réparation	Grote herstelling (B)	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Locomotive "hors type"	Locomotief zonder type-aanduiding	Locomotief "buiten type" (B)
Locomotive à marchandises	Goederenlocomotief	
Locomotive à voyageurs	Reizigerslocomotief	
Locomotive d'allège	Versterkingslocomotief	Lichterlocomotief (B)
Locomotive de gare	Stationslocomotief	
Locomotive de ligne	Lijnlocomotief	Baanlocomotief (B)
Locomotive de manoeuvre	Rangeerlocomotief	
Locomotive de queue, locomotive de pousse	Opdruklocomotief	Opduwlocomotief
Locomotive industrielle	Industriellocomotief	
Locomotive mixte	Locomotief voor gemengde diensten	
Locomotive réformée	Definitief buiten dienst gestelde locomotief	
Locomotive sortie des écritures, locomotive radiée des effectifs	Afgevoerde locomotief	Locomotief verwijderd uit de inventaris, uit het bestand verwijderde locomotief, locomotief geschrapt uit de geschriften (B)
Locomotive unifiée	Eenheidslocomotief	Standaardlocomotief
Locomotive-fourgon	Pakwagenlocomotief (B)	Locomotief met bagage-afdeling
Locomotive-grue	Kraanlocomotief	
Locomotive-tender	Tenderlocomotief	
Mise en parc	Terzijde stellen	In reserve plaatsen, in park stellen (B)
Mise hors service	Buitendienststelling	
Moyenne réparation	Middelgrote herstelling (B)	
Poids en ordre de marche, poids en charge	Rijvaardig gewicht	Dienstvaardig gewicht, dienstgewicht
Puissance au crochet de traction	Vermogen aan de trekhaak	
Puissance indiquée	Aangeduid vermogen	
Révision	Revisie	Nazicht, herziening (B)
Train en double traction	Trein met dubbele tractie	Trein met voorspan
Unité de charge	Vrachteenheid	Treingewichtseenheid
Voiture à vapeur	Stoomrijtuig	

Deuxième liste: FRANCAIS - NEERLANDAIS (complet)
Tweede lijst: FRANS - NEDERLANDS (volledig)

FRANCAIS	NEDERLANDS	NEDERLANDS (synoniemen)
Abréviation télégraphique	Telegrafische afkorting	
Abri	Machinistenhuis	
Abri à baies latérales vitrées	Machinistenhuis met zijvensters	
Abri à lanterneau	Machinistenhuis met dakkap	
Adhérence	Adhesie	Wrijvingsweerstand
Admission (de la vapeur)	Inlaat	Stoominlaat, stoomtoevoer
Agrafe, bride de renfort	Klampanker	
Arbre à cames	Nokkenas	
Arracher le feu	Het vuur uitwerpen	Het vuur trekken (B)
Atelier	Werkplaats	
Attelage	Koppeling	
Autoclave	Zelfsluitende klep	Zelfsluitend deksel, zelfsluiter
Auvent	Luifel	
Avance à l'admission, admission anticipée	Voorinlaat	
Axe de la chaudière	Lengteas van de stoomketel	
Balancier de suspension	Balanshefboom	Evenwichtshefboom van de ophanging
Balancier horizontal	Horizontale slinger	
Bandage de roue	Wielband	
Barre d'attelage principale	Hoofdkoppelstang	Centrale koppelstaaf, hoofdkoppelijzer
Barre de relevage	Bedieningsstang van de schaarbeweging	(Gang)handelstang
Barre de sûreté	Veiligheidsstang	Veiligheidsstaaf
Barre de traction	Trekstang	Koppelstang, koppelijzer
Barre d'excentrique	Excentriekstang	
Barreau de grille	Roosterstaaf	Roosterijzer
Berceau de boîte à fumée	Wieg van de rookkast	Draagstuk van de rookkast
Bielle	Stang	
Bielle d'accouplement	Koppelstang	
Bielle de commande de coulisse	Schaarstang	Drijfstang van de schaar
Bielle de commande du tiroir	Bedieningsstang van de schuif	Stoomschuifstang
Bielle motrice	Drijfstang	
Bielle de commande du levier d'avance	Bedieningsstangetje van de voorloophefboom	
Bielle de relevage	Oplichtingsstangetje van de schaarbeweging	
Bissel	Bissel	Eenassig draaistel
Bogie	Draaistel	Bogie
Bogie-bissel	Bisseldraaistel	
Boisseau de tampon	Bufferhuls	
Boîte à bourrage	Pakkingbus	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Boîte à coussinets	Glijlagerpot	
Boîte à feu	Vuurkist	Buitenvuurkist, vuurkistmantel
Boîte à fumée	Rookkast	
Boîte à huile	Oliebus	Oliepot
Boîte d'essieu	Aspot	Draagpot
Boîte d'essieu à rouleaux	Rollageraspot	
Boîte radiale	Radiale aspot	Radiaalbus
Bouche de lavage	Wasmond	
Bouchon fusible	Smeltstop	Loodnagel (B), veiligheidsplug
Boudin, bourrelet	Flens	Wielflens, krans
Bourrage	Pakking	
Briquette	Briket	
Buselure	Bus	Busje
Butoir, butée	Stootbok	Stootjuk
Cage (de bielle)	Kooi (van een stang)	
Caisson d'attelage	Trekkast	
Calotte du dôme	Domdeksel	
Came	Nok	
Carénage	Stroomlijnbekleding	Gestroomlijnde bekleding
Cavalier	Juk	Draagjuk
Cendres	As	Sintels
Cendrier	Asbak	
Cercle de piston	Zuigerring	
Chambre de combustion	Verbrandingskamer	
Chambre de mélange	Mengkamer	
Chapelle de distribution, fourreau de distribution, boîte à tiroir	Stoomverdeelkamer	Stoomkast, stoomschuifkast, stoomkamer
Chapiteau de cheminée	Schoorsteenkroon	Schoorsteenrand, schoorsteenhoed
Charbon criblé	Gezeefde kolen	Zeefkolen (B)
Charbon menu	Gruiskolen (B)	Stofkool, fijne kool
Charge limite du train	Maximale tonnenlast	Maximale last, maximum treingewicht, maximum belasting
Charge par essieu	Asdruk	Asbelasting
Charge remorquée	Vervoerde tonnenlast	Gesleepte last, vervoerd gewicht
Charger le foyer, enfourner le combustible	Vuurhaard laden	Kolen opscheppen (B), kolen op de haard scheppen, stoken
Châssis	Raam	Draagraam, frame, freem, chassis
Châssis en barres	Staafraam	Stavenframe
Châssis en tôle	Plaatraam	Platenframe
Chaudière	Stoomketel	
Chaudière tubulaire	Vlampijpketel	
Chauffeur	Stoker	
Cheminée	Schoorsteen	Schouw (B)
Cheminot	Spoorman	Spoorwegman
Ciel du foyer	Hemelplaat van de vuurhaard (B)	Hemel (B), topplaat van de vuurkist
Clapet d'admission d'air (du cendrier)	Luchtklep (van de asbak)	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Clapet de vidange, vanne d'extraction des boues	Ruimkraan (B)	Ruimklep, spuikraan, afblaaskraan
Coin de rattrapage	Bijstelspie	Stelspie, regelspie (B)
Coke	Cokes	
Collecteur	Collector	Oververhitterkast
Collier de serrage (d'un ressort)	Klemband (van veer)	Beugel, strop (van veer)
Colonne d'échappement	Uitlaatpijp	Exhaustpijp
Compoundage	Compoundwerking	
Compression (de la vapeur)	Samendrukking (van de stoom)	Compressie (van de stoom)
Condensation (de la vapeur)	Condensatie (van de stoom)	
Conduit d'équilibre, conduit de compensation, by-pass	Evenwichtsleiding	By-pass
Conduite de chauffage continue	Doorgaande verwarmingsleiding	
Conduite de frein	Remleiding	
Conduite de refoulement	Opdrukleiding	Persleiding
Conduite de vapeur d'échappement	Aanvoerleiding van afgewerkte stoom	
Conduite de vapeur vive auxiliaire	Leiding voor (verse) hulpstoom	
Conduite de vapeur vive supplémentaire	Leiding voor supplémentaire (verse) stoom	
Cône de mélange	Mengkegel	
Cône divergent	Drukkegel	
Cône mobile	Beweegbare kegel	
Contre-manivelle	Contrakruk	
Contrepoids	Tegengewicht	
Contre-porte (de la porte de boîte à fumée)	Tegendeur (van de rookkastdeur)	Brandplaat, schermplaat (van de rookkastdeur)
Contre-pression	Tegendruk	
Contre-tige	Tegenstang	
Contre-vapeur	Tegenstoom	
Corps cylindrique	Langsketel	Cilindrische ketel, ronde ketel
Corps de piston	Zuigerlichaam	
Corps de roue, centre de roue	Wiellichaam	Binnenwiel
Coude, boucle de retour (de tube surchauffeur)	Verbindingselleboog (van oververhitterpijp)	Kniestuk (van oververhitterpijp)
Coulisse	Schaar	Segment
Coulisseau	Schaarblokje	Segmentblokje
Coup de feu	Vuurterugslag	
Course du piston	Zuigerslag	
Course du tiroir	Slag van de schuif	Schuifslag
Coussinet	Kussen	Draagmetaal
Couvre-joint, rivure	Klinknaad	Strip, stripnaad
Couvre-roue	Wielkast	
Crapaudine	Draaikom	Taatspot
Crépine, tamis	Filter	
Crochet	Haak	Trekhaak
Crosse	Kruiskop	Kruishoofd

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Crosse à deux guides	Kruiskop met dubbele leibaan	
Crosse à guide unique	Kruiskop met enkelvoudige leibaan	
Cylindre	Cilinder	
Cylindre à basse pression, cylindre BP	Lagedrukcilinder	LD-cilinder
Cylindre à haute pression, cylindre HP	Hogedrukcilinder	HD-cilinder
Degré d'admission	Vullingsgraad	
Dépôt	Depot	Locomotievendepot, stelplaats (B)
Dépôt d'attache	Eigenaarsdepot	Thuisdepot
Dépression	Onderdruk	
Déshuileur	Olie-afscheider	
Détente variable	Variabele uitzetting	Variabele expansie, regelbare uitzetting (B)
Détente, expansion (de la vapeur)	Uitzetting (van de stoom)	Expansie (van de stoom)
Diaphragme de sûreté	Veiligheidsdiafragma	Breekplaat
Dispositif de rappel, mécanisme de rappel	Terugstelinrichting	Terugroepingsinrichting (B)
Disposition d'essieux, combinaison d'essieux	Asindeling	Asopstelling, assenvolgorde
Distributeur	Stoomverdeler	Verdeler
Distributeur de sable	Zandstrooier	
Distribution (de la vapeur)	Stoomverdeling	Stoomschuifbeweging
Distribution par soupapes	Stoomverdeling met kleppen	
Dôme	Stoomdom	Dom
Eau réchauffée	Voorverwarmd water	
Écartement	Spoorwijdte	Spoorbreedte (B)
Échappement	Uitlaat	Exhaust
Échappement	Uitlaat (pijp)	Exhaust (pijp)
Échappement à petticoats	Petticoat-uitlaat	
Échappement à tuyère multiple	Uitlaat met meervoudige uitlaatpijp	
Échappement anticipé	Vooruitlaat	
Échappement double	Dubbele uitlaat	
Échappement variable	Variabele uitlaat	Verstelbare uitlaat, regelbare uitlaat
Éclaircir la grille, nettoyer le feu	Ophelderen van het vuur	
Écran à lunettes	Scherf met ronde kijkvensters	
Écran pare-fumée, déflecteur	Windleiplaat	Rookkeerplaat, rookscherf (B)
Effort de traction	Trekkracht	
Élément de grille	Roosterelement	
Élément de surchauffeur, tube surchauffeur	Oververhittings-element	Oververhitterpijp
Embiellage	Stangenstelsel	
Empattement	Radstand	
Entartrage de la chaudière	Ketelsteenafzetting	
Entretoise	Steunbout	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Entretoise de longeron	Dwarsstuk	Dwarsbalk
Enveloppe de la chaudière	Ketelmantel	Ketelbekleding
Épurateur d'eau	Waterzuiveringsinstallatie	
Espace nuisible	Dode ruimte	Schadelijke ruimte
Essieu	As	
Essieu coudé	Krukas	
Essieu couplé	Gekoppelde as	Koppelas
Essieu moteur	Drijf-as	
Essieu porteur	Draag-as	
Essieu radial	Radiaal-as	
Étouffoir d'échappement, capuchon de cheminée	Schoorsteendemper	Schoorsteenkap
Étrangler la vapeur, laminer la vapeur	Smoren van de stoom	Knijpen van de stoom, verminderen van de stoomafname
Excentrique	Excentriek	
Faisceau tubulaire	Pijpenbundel	
Fond du cylindre, couvercle de cylindre	Cilinderbodem	Cilinderdeksel
Fourreau de contretige	Leibus van de tegenstang	
Foyer	Vuurhaard (B)	Binnenvuurkist
Foyer débordant	Overstekende vuurhaard	
foyer mi-profond	Halfdiepe vuurhaard	
Foyer plat	Ondiepe vuurhaard	
foyer profond	Diepe vuurhaard	
Foyer rentrant	Inspringende vuurhaard	Vernauwde vuurhaard
Fraisil, suie, escarbilles	Vlieg-as	
Frein à sabots	Blokkenrem	
Frein automatique	Automatische rem	
Frein continu	Doorgaande rem	
Frein de voie	Railrem	
Frein direct à air comprimé	Direct werkende luchtdrukrem	Rechtstreekse rem
Frette	Band	
Fusée, tourillon	Astap	Spil
Gabarit d'espace libre	Profiel van vrije ruimte	Vrij ruimteprofiel (B)
Gaz de combustion	Verbrandingsgas	
Glace du tiroir, table de distribution	Schuifspiegel	Glijvlak van de schuif, verdeeltafel
Graisser	Smeerder (B)	Smeerpot
Graisser à mèche	Smeerpot met zachte wiek	Wieksmeerder
Graisser mécanique	Smeerinrichting	Smeertoestel, oliepompe
Grand entretien	Groot onderhoud	
Grande réparation	Grote herstelling (B)	
Grille	Rooster	
Grille à secousses	Schudrooster	
Grippage du cylindre	Vastlopen van de cilinder	
Grosse tête (de bielle)	Grote drijf-stangkop	Grote eind van de drijf-stang

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Guide	Leibus	
Guide, glissière (de crosse)	Leibaan (van de kruiskop)	Geleiding, leiders (van de kruiskop)
Hauteur à la cheminée	Hoogte (tot) aan de top van de schoorsteen	
Incrustations	Ketelsteen	
Indicateur de niveau d'eau	Peilglas	Waterpeilglas
Injecteur	Injector	Injecteur, inspouter (B)
Injecteur à vapeur d'échappement	Injector met afgewerkte stoom	Exhaustinjecteur
Injecteur aspirant	Zuigende injector	
Injecteur en charge, injecteur non aspirant	Niet-zuigende injector	Ondergelopen injector
Jante	Velg	
Jet de vapeur	Stoomstraal	
Jette-feu	Klaprooster (B)	Valrooster
Largeur hors tablier	Breedte aan de voetplaat	
Levier d'avance	Voorloophefboom	Slingerhefboom
Levier de commande du modérateur	Hefboom voor de bediening van de regelaar	Regulateursleutel, reguleurhandel
Levier de relevage	Hefboom van de schaarbeweging	
Lisse	Reling	
Livrée	Schildering	Beschildering, livrei
Locomotive "hors type"	Locomotief zonder type-aanduiding	Locomotief "buiten type" (B)
Locomotive à marchandises	Goederenlocomotief	
Locomotive à voyageurs	Reizigerslocomotief	
Locomotive articulée	Gelede locomotief	
Locomotive d'allège	Versterkingslocomotief	Lichterlocomotief (B)
Locomotive de gare	Stationslocomotief	
Locomotive de ligne	Lijnlocomotief	Baanlocomotief (B)
Locomotive de manoeuvre	Rangeerlocomotief	
Locomotive de queue, locomotive de pousse	Opdruklocomotief	Opduwlocomotief
Locomotive industrielle	Industriellocomotief	
Locomotive mixte	Locomotief voor gemengde diensten	
Locomotive réformée	Definitief buiten dienst gestelde locomotief	
Locomotive sortie des écritures, locomotive radiée des effectifs	Afgevoerde locomotief	Locomotief verwijderd uit de inventaris, uit het bestand verwijderde locomotief, locomotief geschrapt uit de geschriften (B)
Locomotive unifiée	Eenheidslocomotief	Standaardlocomotief

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Locomotive-fourgon	Pakwagenlocomotief (B)	Locomotief met bagage-afdeling
Locomotive-grue	Kraanlocomotief	
Locomotive-tender	Tenderlocomotief	
Longeron	Langsligger	Langsbalk, langsdrager
Lumière, canal d'admission de la vapeur	Stoompoort	Inlaatpoort, inlaatopening
Machine à double expansion	Machine met dubbele uitzetting	Machine met dubbele expansie
Machine à simple expansion	Machine met enkelvoudige uitzetting	Machine met enkelvoudige expansie
Machine compound	Compoundmachine	
Manchon	Huls	
Manivelle	Kruk	
Manivelle d'accouplement	Koppelkruk	
Manivelle motrice	Drijfkruk	
Manomètre	Manometer	
Mécanicien	Machinist	
Menotte (de ressort)	Veerschakel	
Mise en parc	Terzijde stellen	In reserve plaatsen, in park stellen (B)
Mise hors service	Buitendienststelling	
Modérateur	Moderator (B)	
Modérateur à soupape équilibrée	Regelaar met uitgebalanceerde klep	Regelaar met ontlaste klep, regulateur met evenwichtsklep
Modérateur à tiroir	Schuifregelaar	
Mouvement de lacet, effet de lacet	Vetergang	Slingerende beweging, slingerbeweging
Mouvement de recul, effet de recul	Teruggaande beweging	Rukkende beweging, rukbeweging
Moyenne réparation	Middelgrote herstelling (B)	
Moyeu	Naaf	
Organe de choc et de traction	Stoot- en trekinrichting	Stoot- en trekwerk
Osselet	Draagblokje	
Ouverture du foyer	Opening van de vuurhaard	Vuurmond
Palette (d'essieu coudé)	Krukwang	
Palier	Kussenblok	
Pare-étincelles, grille à flammèches	Vonkenvanger	
Patin	Glijblok	Schuifstuk
Patiner	Doorslaan	Slippen
Personnel titulaire (d'une locomotive)	Titularissen van een locomotief (B)	Vast personeel (van een locomotief)
Petite tête de bielle, pied de bielle	Kleine drijfstangkop	Kleine eind van de drijfstang, drijfstangvoet
Piston	Zuiger	
Pivot de bogie	Spil van het draaistel	Draaispil, draaipen
Pivot de crosse	Kruiskopspil	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Plaque de garde, guide (de boîte d'essieu)	Scheenplaat	Asplaat, aspotgeleider, wielasgeleiding, scheen, scheenstuk (B)
Plaque de propriété	Eigendomsplaat	
Plaque d'immatriculation	Nummerplaat	
Plaque en laiton	Plaat in messing	
Plaque en maillechort	Plaat in nieuwzilver	
Plaque tubulaire	Pijpenplaat	
Pleine pression	Volle druk	
Poids adhérent	Adhesiegewicht	
Poids en ordre de marche, poids en charge	Rijvaardig gewicht	Dienstvaardig gewicht, dienstgewicht
Point mort	Dood punt	
Pompe à air	Luchtpomp	
Pompe à piston	Zuigerpomp	
Pompe centrifuge	Centrifugaalpomp	
Pompe d'alimentation	Voedingspomp	
Pont tournant	Draaischijf	
Porte de boîte à fumée	Rookkastdeur	
porte de foyer	Deur van de vuurhaard	Vuurdeur, stookdeur (B)
Poulie d'excentrique	Excentriekschijf	
Prise de vapeur	Stoomafname	
Profil de bandage	Wielbandprofiel	
Puissance au crochet de traction	Vermogen aan de trekhaak	
Puissance indiquée	Aangeduid vermogen	
Purgeur, robinet purgeur	Spuier (B)	Spuikraan, cilinderkraan
Rabattement des fumées	Neerslaan van de rook	
Ramoneur de tubes	Vlampijpdoorblazer	Pijpenblazer
Rampe de soufflage du fraisil	Blaasstuk voor vliegass	
Rayon	Spaak	
Réchauffeur	Voorverwarmer	Voorwarmer
Réchauffeur par mélange	Mengvoorverwarmer	
Réchauffeur par surface	Oppervlaktevoorverwarmer	Contactvoorverwarmer
Recouvrement du tiroir	Overlapping van de stoomschuif	Overlap (toevoerlap, afvoerlap) van de schuif
Régulateur de niveau d'eau	Waterpeilregelaar	
Régulateur, modérateur	Regelaar	Stoomregelaar, reguleur, moderator (B)
Remise	Loods	Locomotiefloods
Reniflard, soupape de rentrée d'air	Snuifklep	Luchtzuigklep
Renversement de la marche	Omkeren van de rijrichting	Omschakelen van voorop achteruit
Ressort à lames	Bladveer	
Ressort en hélice, ressort hélicoïdal	Schroefveer	

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Révision	Revisie	Nazicht, herziening (B)
Robinet d'eau	Waterkraan	Waterkolom
Rocking shaft	Rocking shaft	
Sablière	Zandkist	Zandbak
Selle de raccordement, tôle selle	Zadelplaat	
Sifflet	Stoomfluit	Fluit
Silencieux (de soupape de sûreté)	Geluidsdemper (van de veiligheidsklep)	
Sommier	Steunbalk	
Souffleur	Blazer	Aanjager
Soupape de coup d'eau	Waterslagklep	Waterstootklep
Soupape de retenue, clapet de retenue	Terugslagklep	Sluitklep
Soupape de sûreté	Veiligheidsklep	
Soupape de sûreté (de cylindre)	Veiligheidsklep (van de cilinder)	
Sous-garde (de guides de boîte d'essieu)	Sluitstuk (van scheenplaten)	Scheenverbindingsstuk
Soute à charbon	Kolenruimte (B)	Kolenbak, kolenbunker
Soute à eau	Waterbak	Waterreservoir
Station-abri	Aanhorigheid (van een depot) (B)	Schuilplaats
Stoker, chargeur mécanique	Mechanische stookinrichting	
Support de ressort	Veerhanger	
Support du pivot de coulisse	Schaarstoel	
Surchauffe	Oververhitting	
Surchauffeur	Oververhitter	
Surface de chauffe	Verwarmend oppervlak	Verwarmd oppervlak, verwarmingsoppervlak (B)
Suspension	Ophanging	Veerophanging
Tablier	Voetplaat	
Tampon	Buffer	
Tender	Tender	
Tête de modérateur	Regelaarkop	Moderatorokop (B), regulateurkop
Thermosiphon, tube bouilleur	Kookbuis	Thermosifon, waterpijp
Tige de piston	Zuigerstang	
Tige du tiroir	Schuifstang	
Timbre	Maximaal toelaatbare druk	Maximale keteldruk, zegeldruk
Tirage	Trek	
Tirant de ciel	Hemelanker	Hemelbout
Tirant de dilatation	Uitzettingshemel-anker	
Tirant longitudinal	Langsanker	
Tirant transversal	Dwarsanker	
Tiroir	Schuif	Stoomschuif
Tiroir à canal	Kanaalschuif	
Tiroir cylindrique	Cilindrische schuif	Verdeelzuiger, zuigerschuif, bosschuif
Tiroir plan	Platte schuif (B)	Bakschuif

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Tiroir plan équilibré	Platte geëquilibreerde schuif	Ontlaste platte schuif
Tourillon, bouton de manivelle	Kruktap	Krukpen
Train de roues	Wielstel	
Train en double traction	Trein met dubbele tractie	Trein met voorspan
Traverse d'attelage	Bufferbalk	
Traverse de tête	Kopbalk (B)	Voorste dwarsbalk, voorste bufferbalk
Trémie à charbon	Kolentrechtter	Laadtrectter
Trémie de vidange	Vergaarbak voor vliegass	Askoker
Trou d'homme	Mangat	
Tube à fumée	Vlampijp	
Tubulure	Buizenstel	
Tuyau d'arrosage	Besproeier	
Tuyau de décharge	Stoomafvoerpijp	Blaaspijp
Tuyau de descente du sable	Zandstrooipijp	
Tuyau de livrance	Stoomaanvoerpijp	Stoomtoevoerpijp, inlaatstoompijp
Tuyau de trop-plein	Overlooppijp	Morsleiding
Tuyère (de l'injecteur)	Stoomkegel	Spuitstuk (van de injector)
Tuyère d'échappement	Uitlaatopening	Exhaustopening
Unité de charge	Vrachteenheid	Treingewichtseenheid
Valve de vapeur d'échappement	Klep voor afgewerkte stoom	
Vanne d'arrosage du charbon	Besproeier (van de kolen)	Kraan voor het besproeien (natspuiten) van de kolen
Vapeur d'échappement	Afgewerkte stoom	Uitlaatstoom (B)
Vapeur saturée	Verzadigde stoom	
Vapeur surchauffée	Oververhitte stoom	
Vaporisation, évaporation	Stoomvorming	Verdamping
Virole	Ketelring	Ketelsegment
Virole tronconique	Conische ketelring	
Visière	Windvanger	
Voiture à vapeur	Stoomrijtuig	
Voûte (en briques réfractaires)	Vuurbrug (in vuurvaste steen)	

Derde lijst: NEDERLANDS – FRANS (volledig)
Troisième liste: NEERLANDAIS – FRANCAIS (complet)

NEDERLANDS	NEDERLANDS (synoniemen)	FRANÇAIS
Aangeduid vermogen		Puissance indiquée
Aanhorigheid (van een depot) (B)	Schuilplaats	Station-abri
Aanvoerleiding van afgewerkte stoom		Conduite de vapeur d'échappement
Adhesie	Wrijvingsweerstand	Adhérence
Adhesiegewicht		Poids adhérent
Afgevoerde locomotief	Locomotief verwijderd uit de inventaris, uit het bestand verwijderde locomotief, locomotief geschrapt uit de geschriften (B)	Locomotive sortie des écritures, locomotive radiée des effectifs
Afgewerkte stoom	Uitlaatstoom (B)	Vapeur d'échappement
As	Sintels	Cendres
As		Essieu
Asbak		Cendrier
Asdruk	Asbelasting	Charge par essieu
Asindeling	Asopstelling, assenvolgorde	Disposition d'essieux, combinaison d'essieux
Aspot	Draagpot	Boîte d'essieu
Astap	Spil	Fusée, tourillon
Automatische rem		Frein automatique
Balanshefboom	Evenwichtshefboom van de ophanging	Balancier de suspension
Band		Frette
Bedieningsstang van de schaarbeweging	(Gang)handelstang	Barre de relevage
Bedieningsstang van de schuif	Stoomschuifstang	Bielle de commande du tiroir
Bedieningsstangetje van de voorloophefboom		Biellette de commande du levier d'avance
Besproeier		Tuyau d'arrosage
Besproeier (van de kolen)	Kraan voor het besproeien (natspuiten) van de kolen	Vanne d'arrosage du charbon
Beweegbare kegel		Cône mobile
Bijstelspie	Stelspie, regelspie (B)	Coin de rattrapage
Bissel	Eenassig draaistel	Bissel
Bisseldraaistel		Bogie-bissel
Blaasstuk voor vliegass		Rampe de soufflage du fraisil
Bladveer		Ressort à lames
Blazer	Aanjager	Souffleur
Blokkenrem		Frein à sabots
Breedte aan de voetplaat		Largeur hors tablier
Briket		Briquette
Buffer		Tampon

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Bufferbalk		Traverse d'attelage
Bufferhuls		Boisseau de tampon
Buitendienststelling		Mise hors service
Buizenstel		Tubulure
Bus	Busje	Buselure
Centrifugaalpomp		Pompe centrifuge
Cilinder		Cylindre
Cilinderbodem	Cilinderdeksel	Fond du cylindre, couvercle de cylindre
Cilindrische schuif	Verdeelzuiger, zuigerschuif, bosschuif	Tiroir cylindrique
Cokes		Coke
Collector	Oververhitterkast	Collecteur
Compoundmachine		Machine compound
Compoundwerking		Compoundage
Condensatie (van de stoom)		Condensation (de la vapeur)
Conische ketelring		Virole tronconique
Contrakruk		Contre-manivelle
Definitief buiten dienst gestelde locomotief		Locomotive réformée
Depot	Locomotievendepot, stelplaats (B)	Dépôt
Deur van de vuurhaard	Vuurdeur, stookdeur (B)	porte de foyer
Diepe vuurhaard		foyer profond
Direct werkende luchtdrukrem	Rechtstreekse rem	Frein direct à air comprimé
Dode ruimte	Schadelijke ruimte	Espace nuisible
Domdeksel		Calotte du dôme
Dood punt		Point mort
Doorgaande rem		Frein continu
Doorgaande verwarmingsleiding		Conduite de chauffage continue
Doorslaan	Slippen	Patiner
Draaggas		Essieu porteur
Draagblokje		Osselet
Draaikom	Taatspot	Crapaudine
Draaischijf		Pont tournant
Draaistel	Bogie	Bogie
Drijfjas		Essieu moteur
Drijfkrak		Manivelle motrice
Drijfstang		Bielle motrice
Drukkegel		Cône divergent
Dubbele uitlaat		Échappement double
Dwarsanker		Tirant transversal
Dwarsstuk	Dwarsbalk	Entretoise de longeron
Eenheidslocomotief	Standaardlocomotief	Locomotive unifiée
Eigenaarsdepot	Thuisdepot	Dépôt d'attache
Eigendomsplaat		Plaque de propriété
Evenwichtsleiding	By-pass	Conduit d'équilibre, conduit de compensation, by-pass
Excentriek		Excentrique
Excentriekschijf		Poulie d'excentrique
Excentriekstang		Barre d'excentrique
Filter		Crépine, tamis
Flens	Wielflens, krans	Boudin, bourrelet

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Gekoppelde as	Koppelas	Essieu couplé
Gelede locomotief		Locomotive articulée
Geluidsdemper (van de veiligheidsklep)		Silencieux (de soupape de sûreté)
Gezeefde kolen	Zeefkolen (B)	Charbon criblé
Glijblok	Schuifstuk	Patin
Glijlagerpot		Boîte à coussinets
Goederenlocomotief		Locomotive à marchandises
Groot onderhoud		Grand entretien
Grote drijfstangkop	Grote eind van de drijfstang	Grosse tête (de bielle)
Grote herstelling (B)		Grande réparation
Gruiskolen (B)	Stofkool, fijne kool	Charbon menu
Haak	Trekhaak	Crochet
Halfdiepe vuurhaard		foyer mi-profond
Hefboom van de schaarbeweging		Levier de relevage
Hefboom voor de bediening van de regelaar	Regulateursleutel, reguleurhandel	Levier de commande du modérateur
Hemelanker	Hemelbout	Tirant de ciel
Hemelplaat van de vuurhaard (B)	Hemel (B), topplaat van de vuurkist	ciel du foyer
Het vuur uitwerpen	Het vuur trekken (B)	Arracher le feu
Hogedrukcilinder	HD-cilinder	Cylindre à haute pression, cylindre HP
Hoofdkoppelstang	Centrale koppelstaaf, hoofdkoppelijzer	Barre d'attelage principale
Hoogte (tot) aan de top van de schoorsteen		Hauteur à la cheminée
Horizontale slinger		Balancier horizontal
Huls		Manchon
Industriellocomotief		Locomotive industrielle
Injector	Injecteur, inspuiters (B)	Injecteur
Injector met afgewerkte stoom	Exhaustinjecteur	Injecteur à vapeur d'échappement
Inlaat	Stoominlaat, stoomtoevoer	Admission (de la vapeur)
Inspringende vuurhaard	Vernauwde vuurhaard	Foyer rentrant
Juk	Draagjuk	Cavalier
Kanaalschuif		Tiroir à canal
Ketelmantel	Ketelbekleding	Enveloppe de la chaudière
Ketelring	Ketelsegment	Virole
Ketelsteen		Incrustations
Ketelsteenafzetting		Entartrage de la chaudière
Klampanker		Agrafe, bride de renfort
Klaprooster (B)	Valrooster	Jette-feu
Kleine drijfstangkop	Kleine eind van de drijfstang, drijfstangvoet	Petite tête de bielle, pied de bielle
Klemband (van veer)	Beugel, strop (van veer)	Collier de serrage (d'un ressort)
Klep voor afgewerkte stoom		Valve de vapeur d'échappement

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Klinknaad	Strip, stripnaad	Couvre-joint, rivure
Kolenruimte (B)	Kolenbak, kolenbunker	Soute à charbon
Kolentrechtter	Laadtrechtter	Trémie à charbon
Kooi (van een stang)		Cage (de bielle)
Kookbuis	Thermosifon, waterpijp	Thermosiphon, tube bouilleur
Kopbalk (B)	Voorste dwarsbalk, voorste bufferbalk	Traverse de tête
Koppeling		Attelage
Koppelkruk		Manivelle d'accouplement
Koppelstang		Bielle d'accouplement
Kraanlocomotief		Locomotive-grue
Kruiskop	Kruishoofd	Crosse
Kruiskop met dubbele leibaan		Crosse à deux guides
Kruiskop met enkelvoudige leibaan		Crosse à guide unique
Kruiskopspil		Pivot de crosse
Kruk		Manivelle
Krukas		Essieu coudé
Kruktap	Krukpen	Tourillon, bouton de manivelle
Krukwang		Palette (d'essieu coudé)
Kussen	Draagmetaal	Coussinet
Kussenblok		Palier
Lagedrukcilinder	LD-cilinder	Cylindre à basse pression, cylindre BP
Langsanker		Tirant longitudinal
Langsketel	Cilindrische ketel, ronde ketel	Corps cylindrique
Langsligger	Langsbalk, langsdraager	Longeron
Leibaan (van de kruiskop)	Geleiding, leiders (van de kruiskop)	Guide, glissière (de crosse)
Leibus		Guide
Leibus van de tegenstang		Fourreau de contre-tige
Leiding voor (verse) hulpstoom		Conduite de vapeur vive auxiliaire
Leiding voor supplementaire (verse) stoom		Conduite de vapeur vive supplémentaire
Lengteas van de stoomketel		Axe de la chaudière
Lijnlocomotief	Baanlocomotief (B)	Locomotive de ligne
Locomotief verwijderd uit de inventaris	Locomotief geschrapt uit het bestand, locomotief geschrapt uit de geschriften (B)	Locomotive sortie des écritures, locomotive radiée des effectifs
Locomotief voor gemengde diensten		Locomotive mixte
Locomotief zonder type-aanduiding	Locomotief "buiten type" (B)	Locomotive "hors type"
Loods	Locomotiefloods	Remise
Luchtklep (van de asbak)		Clapet d'admission d'air (du cendrier)
Luchtpomp		Pompe à air
Luifel		Auvent

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Machine met dubbele uitzetting	Machine met dubbele expansie	Machine à double expansion
Machine met enkelvoudige uitzetting	Machine met enkelvoudige expansie	Machine à simple expansion
Machinist		Mécanicien
Machinistenhuis		Abri
Machinistenhuis met dakkap		Abri à lanterneau
Machinistenhuis met zijvensters		Abri à baies latérales vitrées
Mangat		Trou d'homme
Manometer		Manomètre
Maximaal toelaatbare druk	Maximale keteldruk, zegeldruk	Timbre
Maximale tonnenlast	Maximale last, maximum treingewicht, maximum belasting	Charge limite du train
Mechanische stookinrichting		Stoker, chargeur mécanique
Mengkamer		Chambre de mélange
Mengkegel		Cône de mélange
Mengvoorverwarmer		Réchauffeur par mélange
Middelgrote herstelling (B)		Moyenne réparation
Moderator (B)		Modérateur
Naaf		Moyeu
Neerslaan van de rook		Rabattement des fumées
Niet-zuigende injector	Ondergelopen injector	Injecteur en charge, injecteur non aspirant
Nok		Came
Nokkenas		Arbre à cames
Nummerplaat		Plaque d'immatriculation
Olie-afscheider		Déshuileur
Oliebus	Oliepot	Boîte à huile
Omkeren van de rijrichting	Omschakelen van voor- op achteruit	Renversement de la marche
Onderdruk		Dépression
Ondiepe vuurhaard		Foyer plat
Opdrukleiding	Persleiding	Conduite de refoulement
Opdruklocomotief	Opduwlocomotief	Locomotive de queue, locomotive de pousse
Opening van de vuurhaard	Vuurmond	Ouverture du foyer
Ophanging	Veerophanging	Suspension
Ophelderen van het vuur		Éclaircir la grille, nettoyer le feu
Oplichtingsstangetje van de schaarbeweging		Biellette de relevage
Oppervlaktevoorverwarmer	Contactvoorverwarmer	Réchauffeur par surface
Overlapping van de stoomschuif	Overlap (toevoerlap, afvoerlap) van de schuif	Recouvrement du tiroir
Overlooppijp	Morsleiding	Tuyau de trop-plein
Overstekende vuurhaard		Foyer débordant

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Oververhitte stoom		Vapeur surchauffée
Oververhitter		Surchauffeur
Oververhitting		Surchauffe
Oververhittings-element	Oververhitterpijp	Élément de surchauffeur, tube surchauffeur
Pakking		Bourrage
Pakkingbus		Boîte à bourrage
Pakwagenlocomotief (B)	Locomotief met bagage-afdeling	Locomotive-fourgon
Peilglas	Waterpeilglas	Indicateur de niveau d'eau
Petticoat-uitlaat		Échappement à petticoats
Pijpenbundel		Faisceau tubulaire
Pijpenplaat		Plaque tubulaire
Plaat in messing		Plaque en laiton
Plaat in nieuwzilver		Plaque en maillechort
Plaatraam	Platenframe	Châssis en tôle
Platte geëquibreerde schuif	Ontlaste platte schuif	Tiroir plan équilibré
Platte schuif (B)	Bakschuif	Tiroir plan
Profiel van vrije ruimte	Vrij ruimteprofiel (B)	Gabarit d'espace libre
Raam	Draagraam, frame, freem, chassis	Châssis
Radiaal		Essieu radial
Radiale aspot	Radiaalbus	Boîte radiale
Radstand		Empattement
Railrem		Frein de voie
Rangeerlocomotief		Locomotive de manoeuvre
Regelaar	Stoomregelaar, reguleur, moderator (B)	Régulateur, modérateur
Regelaar met uitgebalanceerde klep	Regelaar met ontlaste klep, reguleur met evenwichtsklep	Modérateur à soupape équilibrée
Regelaarkop	Moderator kop (B), reguleur kop	Tête de modérateur
Reizigerslocomotief		Locomotive à voyageurs
Reling		Lisse
Remleiding		Conduite de frein
Revisie	Nazicht, herziening (B)	Révision
Rijvaardig gewicht	Dienstvaardig gewicht, dienstgewicht	Poids en ordre de marche, poids en charge
Rocking shaft		Rocking shaft
Rollageraspot		Boîte d'essieu à rouleaux
Rookkast		Boîte à fumée
Rookkastdeur		Porte de boîte à fumée
Rooster		Grille
Roosterelement		Élément de grille
Roosterstaaf	Roosterijzer	Barreau de grille
Ruimkraan (B)	Ruimklep, spuikraan, afblaaskraan	Clapet de vidange, vanne d'extraction des boues

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Samendrukking (van de stoom)	Compressie (van de stoom)	Compression (de la vapeur)
Schaar	Segment	Coulisse
Schaarblokje	Segmentblokje	Coulisseau
Schaarstang	Drijfstang van de schaar	Bielle de commande de coulisse
Schaarstoel		Support du pivot de coulisse
Scheenplaat	Asplaat, aspotgeleider, wielasgeleiding, scheen, scheenstuk (B)	Plaque de garde, guide (de boîte d'essieu)
Scherf met ronde kijkvensters		Écran à lunettes
Schildering	Beschildering, livrei	Livrée
Schoorsteen	Schouw (B)	Cheminée
Schoorsteendemper	Schoorsteenkap	Étouffoir d'échappement, capuchon de cheminée
Schoorsteenkroon	Schoorsteenrand, schoorsteenhoed	Chapiteau de cheminée
Schroefveer		Ressort en hélice, ressort hélicoïdal
Schudrooster		Grille à secousses
Schuif	Stoomschuif	Tiroir
Schuifregelaar		Modérateur à tiroir
Schuifspiegel	Glijvlak van de schuif, verdeeltafel	Glace du tiroir, table de distribution
Schuifstang		Tige du tiroir
Slag van de schuif	Schuifslag	Course du tiroir
Sluitstuk (van scheenplaten)	Scheenverbindingsstuk	Sous-garde (de guides de boîte d'essieu)
Smeerder (B)	Smeerpot	Graisser
Smeerinrichting	Smeertoestel, oliepomp	Graisser mécanique
Smeerpot met zachte wiek	Wieksmeerder	Graisser à mèche
Smeltstop	Loodnagel (B), veiligheidsplug	Bouchon fusible
Smoren van de stoom	Knijpen van de stoom, verminderen van de stoomafname	Étrangler la vapeur, laminer la vapeur
Snuifklep	Luchtzuigklep	Reniflard, soupape de rentrée d'air
Spaak		Rayon
Spil van het draaistel	Draaispil, draaipen	Pivot de bogie
Spoorman	Spoorwegman	Cheminot
Spoorwijdte	Spoorbreedte (B)	Écartement
Spuier (B)	Spuikraan, cilinderkraan	Purgeur, robinet purgeur
Staafraam	Stavenframe	Châssis en barres
Stang		Bielle
Stangenstelsel		Embiellage
Stationslocomotief		Locomotive de gare
Steunbalk		Sommier
Steunbout		Entretoise
Stoker		Chauffeur
Stoomaanvoerpijp	Stoomtoevoerpijp, inlaatstoompijp	Tuyau de livraison
Stoomafname		Prise de vapeur

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Stoomafvoerpijp	Blaaspijp	Tuyau de décharge
Stoomdom	Dom	Dôme
Stoomfluit	Fluit	Sifflet
Stoomkegel	Spuitstuk (van de injector)	Tuyère (de l'injecteur)
Stoomketel		Chaudière
Stoompoort	Inlaatpoort, inlaatopening	Lumière, canal d'admission de la vapeur
Stoomrijtuig		Voiture à vapeur
Stoomstraal		Jet de vapeur
Stoomverdeelkamer	Stoomkast, stoomschuifkast, stoomkamer	Chapelle de distribution, fourreau de distribution, boîte à tiroir
Stoomverdeler	Verdeler	Distributeur
Stoomverdeling	Stoomschuifbeweging	Distribution (de la vapeur)
Stoomverdeling met kleppen		Distribution par soupapes
Stoomvorming	Verdamping	Vaporisation, évaporation
Stoot- en trekkinrichting	Stoot- en trekwerk	Organe de choc et de traction
Stootbok	Stootjuk	Butoir, butée
Stroomlijnbekleding	Gestroomlijnde bekleding	Carénage
Tegendeur (van de rookkastdeur)	Brandplaat, schermplaat (van de rookkastdeur)	Contre-porte (de la porte de boîte à fumée)
Tegendruk		Contre-pression
Tegengewicht		Contrepoids
Tegenstang		Contre-tige
Tegenstoom		Contre-vapeur
Telegrafische afkorting		Abréviation télégraphique
Tender		Tender
Tenderlocomotief		Locomotive-tender
Teruggaande beweging	Rukkende beweging, rukbeweging	Mouvement de recul, effet de recul
Terugslagklep	Sluitklep	Soupape de retenue, clapet de retenue
Terugstelinrichting	Terugroepingsinrichting (B)	Dispositif de rappel, mécanisme de rappel
Terzijde stellen	In reserve plaatsen, in park stellen (B)	Mise en parc
Titularissen van een locomotief (B)	Vast personeel (van een locomotief)	Personnel titulaire (d'une locomotive)
Trein met dubbele tractie	Trein met voorspan	Train en double traction
Trek		Tirage
Trekkast		Caisson d'attelage
Trekkracht		Effort de traction
Trekstang	Koppelstang, koppelijzer	Barre de traction
Uitlaat	Exhaust	Échappement
Uitlaat met meervoudige uitlaatpijp		Échappement à tuyère multiple
Uitlaat (pijp)	Exhaust (pijp)	Échappement
Uitlaatopening	Exhaustopening	Tuyère d'échappement

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Uitlaatpijp	Exhaustpijp	Colonne d'échappement
Uitzetting (van de stoom)	Expansie (van de stoom)	Détente, expansion (de la vapeur)
Uitzettingshemel-anker		Tirant de dilatation
Variabele uitlaat	Verstelbare uitlaat, regelbare uitlaat	Échappement variable
Variabele uitzetting	Variabele expansie, regelbare uitzetting (B)	Détente variable
Vastlopen van de cilinder		Grippage du cylindre
Veerhanger		Support de ressort
Veerschakel		Menotte (de ressort)
Veiligheidsdiafragma	Breekplaat	Diaphragme de sûreté
Veiligheidsklep		Soupape de sûreté
Veiligheidsklep (van de cilinder)		Soupape de sûreté (de cylindre)
Veiligheidsstang	Veiligheidsstaaf	Barre de sûreté
Velg		Jante
Verbindingselleboog (van oververhitterpijp)	Kniestuk (van oververhitterpijp)	Coude, boucle de retour (de tube surchauffeur)
Verbrandingsgas		Gaz de combustion
Verbrandingskamer		Chambre de combustion
Vergaarbak voor vlieggas	Askoker	Trémie de vidange
Vermogen aan de trekhaak		Puissance au crochet de traction
Versterkingslocomotief	Lichterlocomotief (B)	Locomotive d'allège
Vervoerde tonnenlast	Gesleepte last, vervoerd gewicht	Charge remorquée
Verwarmend oppervlak	Verwarmd oppervlak, verwarmingsoppervlak (B)	Surface de chauffe
Verzadigde stoom		Vapeur saturée
Vetergang	Slingerende beweging, slingerbeweging	Mouvement de lacet, effet de lacet
Vlampijp		Tube à fumée
Vlampijpdoorblazer	Pijpenblazer	Ramoneur de tubes
Vlampijpketel		Chaudière tubulaire
Vlieggas		Fraisil, suie, escarbilles
Voedingspomp		Pompe d'alimentation
Voetplaat		Tablier
Volle druk		Pleine pression
Vonkenvanger		Pare-étincelles, grille à flammèches
Voorinlaat		Avance à l'admission, admission anticipée
Voorloophefboom	Slingerhefboom	Levier d'avance
Vooruitlaat		Échappement anticipé
Voorverwarmd water		Eau réchauffée
Voorverwarmer	Voorwarmer	Réchauffeur
Vrachteenheid	Treingewichtseenheid	Unité de charge
Vullingsgraad		Degré d'admission
Vuurbrug (in vuurvaste steen)		Voûte (en briques réfractaires)
Vuurhaard (B)	Binnenvuurkist	Foyer

Woordenlijst van stoomlocomotieftermen - Glossaire des termes relatives à la locomotive à vapeur

Vuurhaard laden	Kolen opscheppen (<i>B</i>), kolen op de haard scheppen, stoken	Charger le foyer, enfourner le combustible
Vuurkist	Buitenvuurkist, vuurkistmantel	Boîte à feu
Vuurterugslag		Coup de feu
Wasmond		Bouche de lavage
Waterbak	Waterreservoir	Soute à eau
Waterkraan	Waterkolom	Robinet d'eau
Waterpeilregelaar		Régulateur de niveau d'eau
Waterslagklep	Waterstootklep	Soupape de coup d'eau
Waterzuiveringsinstallatie		Épurateur d'eau
Werkplaats		Atelier
Wieg van de rookkast	Draagstuk van de rookkast	Berceau de boîte à fumée
Wielband		Bandage de roue
Wielbandprofiel		Profil de bandage
Wielkast		Couvre-roue
Wiellichaam	Binnenwiel	Corps de roue, centre de roue
Wielstel		Train de roues
Windleiplaat	Rookkeerplaat, rookscherf (<i>B</i>)	Écran pare-fumée, déflecteur
Windvanger		Visière
Zadelplaat		Selle de raccordement, tôle selle
Zandkist	Zandbak	Sablière
Zandstrooier		Distributeur de sable
Zandstrooi pijp		Tuyau de descente du sable
Zelfsluitende klep	Zelfsluitend deksel, zelfsluiter	Autoclave
Zuigende injector		Injecteur aspirant
Zuiger		Piston
Zuigerlichaam		Corps de piston
Zuigerpomp		Pompe à piston
Zuigerring		Cercle de piston
Zuigerslag		Course du piston
Zuigerstang		Tige de piston